

Vergaderjaar 1989-1990

21 057

Wijziging van artikel 4 van de Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnis

Nr. 4

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 10 mei 1990

De vaste Commissie voor justitie¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer van haar voorlopige bevindingen als volgt verslag uit te brengen.

De leden van de C.D.A.-fractie zeiden op het standpunt te staan, dat het niet wenselijk is om nu reeds bij wetgeving vooruit te lopen op de Aanvullende Overeenkomst op het Verdrag van Schengen, die nog niet is ondertekend en derhalve ook nog niet door de diverse parlementen is goedgekeurd. De tot de C.D.A.-fractie behorende leden wensten in deze fase geen standpunt in te nemen over het onderhavige wetsvoorstel en behielden zich uitdrukkelijk het recht voor op een daartoe meer geëigend moment het wetsvoorstel integraal te beoordelen.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. hadden met belangstelling kennis genomen van het voorliggende voorstel tot wijziging van wet. Zij vroegen of de voorgestelde aanpassing ook noodzakelijk is ten behoeve van de uitvoering van bilaterale verdragen met andere landen van Australië, danwel verdragen die in het kader van internationale organisaties, bij voorbeeld de Raad van Europa, zijn afgesloten. Zijn er op het vlak van het internationale overleg overigens ontwikkelingen die een nadere aanpassing van de WOTS op korte termijn waarschijnlijk doen maken? Volgens de memorie van toelichting is er geen goed informatie-systeem beschikbaar. Deze leden zouden gaarne geïnformeerd worden over de wijze waarop gedurende de periode dat dit systeem niet beschikbaar is, het te wijzigen wetsartikel gehandhaafd zal worden.

De leden van de V.V.D.-fractie zeiden van mening te zijn dat met de toename van de internationale criminaliteit ook de internationale samenwerking op politieel en justitieel vlak krachtig verbeterd moeten worden. In het kader daarvan konden zij instemmen met de strekking van het voorliggend wetsvoorstel, waardoor de overname van de tenuitvoerlegging van geldboeten en de ontneming van criminele vermogenswinsten van buitenlanders wordt vergemakkelijkt.

De regering stelt in haar toelichting dat de WOTS mede in het licht van de nieuwe internationale ontwikkelingen verdere aanpassing zal

¹ Samenstelling:

Leden: Haas-Berger (P.v.d.A.), Stoffelen (P.v.d.A.), Gualthérie van Weezel (C.D.A.), V.A.M. van der Burg (C.D.A.), Schutte (G.P.V.), Krajenbrink (C.D.A.), Van Es (Groen Links), Korthals (V.V.D.), Wiebenga (V.V.D.), Laning-Boersema (C.D.A.), Vermeend (P.v.d.A.), Kohnstamm (D66), Wolffensperger (D66), ondervoorzitter, Swildens-Rozendaal (P.v.d.A.), voorzitter, Van Traa (P.v.d.A.), Soutendijk-van Appeldoorn (C.D.A.), Van de Camp (C.D.A.), Biesheuvel (C.D.A.), Korthals Altes (V.V.D.), Koffeman (C.D.A.), Kalsbeek-Jasperse (P.v.d.A.), M. Zijlstra (P.v.d.A.), M.M. van der Burg (P.v.d.A.).

Plv. leden: Stemerding (P.v.d.A.), Apostolou (P.v.d.A.), Tegelaar-Boonacker (C.D.A.), De Hoop Scheffer (C.D.A.), J.T. van den Berg (S.G.P.), Koetje (C.D.A.), Brouwer (Groen Links), Dijkstal (V.V.D.), Bolkestein (V.V.D.), Van der Heijden (C.D.A.), Schoots (P.v.d.A.), Scheltema-de Nie (D66), Groenman (D66), Van der Vaart (P.v.d.A.), Middel (P.v.d.A.), Bijleveld-Schouten (C.D.A.), Doelman-Pel (C.D.A.), Hillen (C.D.A.), Hermans (V.V.D.), Vreugdenhil (C.D.A.), Leerling (R.P.F.), Van Nieuwenhoven (P.v.d.A.), Jurgens (P.v.d.A.).

behoeven. De V.V.D.-leden vroegen de regering aan te geven waaraan daarbij gedacht moet worden en welke termijnen daarbij naar verwachting aan de orde zullen zijn. Zij vroegen dit vooral nu het bij de onderhavige wijziging gaat om «slechts een eerste stap, zij het een belangrijk koersbepalende stap» (memorie van toelichting blz. 3).

De leden van de V.V.D.-fractie waren van mening dat een betere internationale samenwerking op dit terrein zeker bevorderd zou moeten worden door invoering van een geautomatiseerd informatiesysteem, om te beginnen in het gebied van de Schengenlanden (Benelux, Frankrijk en West-Duitsland). Zij maakten zich zorgen dat bij het vervallen van de binnengrenzen tussen genoemde landen het zogenaamde Schengen Informatie Systeem (S.I.S.) nog niet in werking zou zijn. Daardoor zou de internationale criminaliteit nog meer vrij spel kunnen krijgen dan nu al het geval is. Zij vroegen het kabinet daarom om een duidelijk overzicht van de stand van zaken rond de invoering van dit S.I.S. te geven. Daarbij vroegen zij het kabinet tevens in te gaan op de recente stagnatie in het Schengenproces. Is door deze stagnatie ook de voorbereiding van de invoering van het S.I.S. stilgelegd? Zo ja, hoeveel vertraging dreigt daardoor op dit punt te ontstaan? Acht de regering het met de leden van deze fractie wenselijk om ook tijdens de voortgang van de verdere onderhandelingen over het Aanvullend Schengenverdrag door te gaan met de voorbereiding van de invoering van het S.I.S.?

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen vervolgens in welke fase de ratificatie door ons land van het recentelijk met Australië gesloten verdrag inzake wederzijdse rechtshulp in strafzaken verkeert. Kan de inhoud van dit verdrag op meerdere onderdelen als «vernieuwend» beschouwd worden, zo vragen deze leden. Zo ja, op welke punten is dat naar het oordeel van de regering het geval? En wat let de regering om soortgelijke verdragen-nieuwe stijl ook met andere buiten-Europese mogelijkheden te sluiten?

De leden van de fractie van D66 hadden met interesse kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel. Ze stelden vast dat de door het wetsvoorstel beoogde wijziging in feite uiteenvalt in twee uitbreidingen van de mogelijkheid tot overname van de tenuitvoerlegging van buitenlandse strafvonnissen door Nederland. In de eerste plaats voorziet het wetsvoorstel in de mogelijkheid een in het buitenland opgelegde geldboete hier te lande ten uitvoer te leggen. Ook indien er geen bijzondere relatie tussen de veroordeelde en Nederland (op grond van nationaliteit of ingezetenschap) bestaat. Afgezien van de vraag naar de wenselijkheid van deze uitbreiding is zij thans niet praktisch zinvol. Immers er bestaat geen internationaal justitieel informatiesysteem ter signalering van openstaande geldboeten c.q. ter signalering van voldoening van die boeten. De reden voor uitbreiding op dit moment is echter gelegen in het kader van de uitwerking van de Schengenovereenkomst. Indien de Schengenlanden zich onderling bereid verklaren de tenuitvoerlegging van de in het Schengengebied opgelegde geldboetes over te dragen c.q. over te nemen en het Schengen Informatie Systeem is op termijn geschikt gemaakt ter signalering van personen die in het Schengengebied nog een geldboete hebben te voldoen danwel die hebben voldaan, eerst dan is een uitbreiding als de hier voorgestelde zowel praktisch zinvol als internationaalrechtelijk gewenst. Om dit laatste achtten de leden van de fractie van D66 het van belang te weten, welke stappen de andere Schengenlanden hebben ondernomen of van zins zijn te ondernemen ter aanpassing van hun nationale wetgeving, om zo de mogelijkheid te scheppen tot overname van de tenuitvoerlegging van een in het Schengengebied opgelegde geldboete.

Voorts vroegeri deze leden of er rekening mee is gehouden dat een geldboete onder bedreiging met een vervangende tot vrijheidsbeneming strekkende sanctie kan worden opgelegd. Het is immers niet de bedoeling van de voorgestelde wijziging, de voorwaarde van het bestaan van een bijzondere relatie tussen de veroordeelde en Nederland los te laten voor wat betreft sancties die rechtstreeks op de persoonlijke levenssfeer van de veroordeelde insnijden. Op grond van artikel 35, zevende lid, WOTS bepaalt de Nederlandse rechter, die de tenuitvoerlegging van een geldboete toelaatbaar acht, tevens de duur van de vervangende hechtenis. Het kan niet de bedoeling zijn, zo meenden deze leden, ook de tenuitvoerlegging van deze vervangende sanctie over te nemen indien er geen sprake is van een bijzondere relatie (nationaliteit, ingezetenschap) met Nederland.

In de tweede plaats beoogt het wetsvoorstel een uitbreiding van de mogelijkheid tot overname van de tenuitvoerlegging van een tot verbeurdverklaring strekkende sanctie. De concrete aanleiding hiervoor is de uitvoering van het bilaterale verdrag met Australië inzake wederzijdse rechtshulp in strafzaken. Deze leden waren met de regering van mening dat de voorgestelde uitbreiding gewenst is. Zij vroegen echter of deze uitbreiding (vooralsnog) uitsluitend resultaat zal hebben op grond van het met Australië gesloten verdrag. Heeft de voorgestelde bepaling niet ook effect, zo vroegen deze leden, krachtens andere door Nederland medeondertekende verdragen inzake wederzijdse rechtshulp in strafzaken?

De leden van de G.P.V.-fractie hadden met gemengde gevoelens kennis genomen van het voorstel de mogelijkheden van overdracht van tenuitvoerlegging van strafvonnissen uit te breiden. Positief oordeelden zij over het vervallen van de beperking tot personen die Nederlander zijn of in Nederland gevestigd zijn voor wat betreft de tenuitvoerlegging van tot een verbeurdverklaring strekkende sancties. Het wetsvoorstel doet immers niet meer dan het wegnemen van een bestaande belemmering bij de uitvoering van verdragen, welke in deze vorm van wederzijdse rechtshulp voorzien. Naar de mening van deze leden ontleent het wetsvoorstel aan dit aspect zijn actuele betekenis.

Meer moeite hadden zij met de mogelijkheid ook ten aanzien van de tenuitvoerlegging van geldboeten de voorwaarde inzake nationaliteit of vestigingsplaats te doen vervallen. Ter ondersteuning van dit onderdeel van het wetsvoorstel wordt verwezen naar de uitwerking van de Overeenkomst van Schengen. Nog afgezien van de vraag of de uitwerking in de voorgenomen vorm tot stand zal komen en zal worden geratificeerd wezen deze leden erop, dat het Schengen Informatie Systeem niet zal worden gebruikt voor het signaleren van personen die een geldboete verschuldigd zijn. Wordt met het wetsvoorstel op dit punt niet vooruit gelopen op een beslissing welke ten principale nog moet worden genomen? Naar de mening van de leden van de G.P.V.-fractie dient te zijner tijd zorgvuldig te worden overwogen of een signalering van verschuldigde geldboetes wel moet geschieden buiten het land dat de boete heeft opgelegd en zo ja, wat dit betekent voor de mogelijkheden tot tenuitvoerlegging aldaar.

De leden van de G.P.V.-fractie vroegen in dit verband nog wat onder tenuitvoerlegging van geldboeten moet worden verstaan. Kan dit bij voorbeeld ook betrekking hebben op administratieve boeten? Of zal altijd sprake moeten zijn van een onherroepelijke veroordeling door de strafrechter? Is de situatie op dit punt in de deelnemers aan Schengen onderling vergelijkbaar?

De leden van de G.P.V.-fractie informeerden naar de resultaten van de voor eind 1988 voorziene diplomatieke conferentie over een nieuw VN-verdrag tegen de handel in verdovende middelen en psychotrope stoffen.

De voorzitter van de commissie,
Swildens-Rozendaal

De griffier van de commissie,
Coenen